

นายเอกรัฐ พิทยไทย : ความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ: การวิเคราะห์แยกระดับความไม่เสมอภาคและแนวโน้ม. (INEQUALITY OF ACCESS TO QUALITY EDUCATION: DECOMPOSITION OF INEQUALITY AND TRENDS ANALYSIS) อ.ที่ปรึกษา :อ.ดร.วรรณิ แกมเกตุ ;จำนวน 115 หน้า. ISBN 974-17-4797-7.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพรวมทั้งเพื่อศึกษาแนวโน้มของความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของนักเรียนที่มีอาชีพและระดับการศึกษาของผู้ปกครอง รวมถึงนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดและสถานที่ตั้งแตกต่างกัน ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาภาคบังคับ เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างปีการศึกษา 2542 – 2546 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เก็บรวบรวมจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 960 คน โดยใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ดัชนีความไม่เสมอภาค ได้แก่ดัชนี Shorrocks order 2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไม่เสมอภาค และใช้การวิเคราะห์การถดถอย (regression analysis) เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มของความไม่เสมอภาค

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ผลการศึกษาค่าความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของนักเรียน พบว่า ค่าความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของนักเรียนในภาพรวมมีค่าสูงสุดในปีการศึกษา 2542 และลดลงอย่างต่อเนื่องจนถึงปีการศึกษา 2546 รวมทั้ง ผลการศึกษาค่าความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของนักเรียนจำแนกตามคุณสมบัติของประชากร พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร มีการศึกษาระดับประถมศึกษา รวมไปถึงนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนขนาดกลางและศึกษาในโรงเรียนที่มีสถานที่ตั้งอยู่นอกเมือง มีค่าความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงสุดในกลุ่มเมื่อจำแนกตามคุณสมบัติของประชากร ในขณะที่เดียวกันนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีการศึกษาระดับอนุปริญญา รวมไปถึงนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กและศึกษาในโรงเรียนที่มีสถานที่ตั้งอยู่ในเมือง มีค่าความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพต่ำสุดในกลุ่มเมื่อจำแนกตามคุณสมบัติของประชากร

2) ผลการศึกษาแนวโน้มค่าความไม่เสมอภาคในการได้รับศึกษาที่มีคุณภาพของนักเรียนในภาพรวม ระหว่างปีการศึกษา 2542 – 2546 พบว่า การได้รับศึกษาที่มีคุณภาพของนักเรียนมีแนวโน้มของค่าความไม่เสมอภาคลดลง รวมทั้ง ผลการศึกษาแนวโน้มค่าความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของนักเรียนจำแนกตามคุณสมบัติของประชากร พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร รับจ้าง และรับราชการ รวมไปถึงผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่มีสถานที่ตั้งอยู่ในเมืองมีแนวโน้มค่าความไม่เสมอภาคในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของนักเรียนลดลง

4684309527 MAJOR : EDUCATIONAL RESEARCH

KEY WORD: INEQUALITY, TRENDS ANALYSIS, DECOMPOSITION OF INEQUALITY ANALYSIS

EAKARAT PIMTHAI : INEQUALITY OF ACCESS TO QUALITY EDUCATION : DECOMPOSITION OF INEQUALITY AND TREND ANALYSIS. THESIS ADVISOR : WANNEE KAEMKATE, Ph.D., 115 PP. ISBN 974-17-4797-7

The purpose of this research were to study and compare the inequality of access to quality education, including the inequality trends of inequality of access to quality education of student in the 1999 – 2003, North – East compulsory schools among groups with different parental education and occupation, and different school size and location. Data used in this research were collected from a sample of 960 students using questionnaire. Shorrocks order 2 index was used as an inequality index in data analysis in order to analyze the factors affecting inequality. Multiple regression analysis was used to study the trend of the inequality.

The research results were as follow:

1). The result of the inequality of access to quality education of the students revealed that the inequalities of access to quality education of the students were highest in 1999 and had been declining until 2003. Moreover, the result of the inequality of access to quality education of the students classified by the qualification of the population demonstrates that students whose parents were agriculturists had a primary education. Students who study in the middle school and students who study in the upcountry school had the highest inequality in the education among the group sampling. On the other hand, students whose parents were government enterprise officers had a diploma education and students who study in small schools and located in the city had the lowest inequality in the group sampling.

2). The result of the trend of inequality of access to quality education of students between 1999-2003 demonstrated that the inequality in achieving quality education of students was overall declining. As well as the result if inequality in achieving quality education of population reveals that the reducing trend of inequality in achieving quality education of students consists of students whose parents were agriculturists, employees and government workers or parents who studied the primary education and students who study in the city school.